

سمانه منصوری

دپروفسور و تحلیلگر اقتصاد و جامعه آمریکایی
دپروفسور دانشکده حضرت زینب علیها السلام و همکار در اندیشکده مطالعات آمریکا

رکود اقتصاد جهانی پیامد جنگ تجاری چین و آمریکا

متخصصان و صاحب‌نظران ارشد اقتصاد آمریکا پاسخ می‌دهند

شماره ۲۴
۱۳۹۷

۲۴

روزنامه‌نگار و محقق، دانشکده جامعه‌شناسی، دانشگاه تهران

بیش از چین، به ایالات متحده
آسیب رسانده است.

اکنون هفده ماه است که آمریکا و چین، به عنوان دو اقتصاد بزرگ دنیا درگیر جنگ تجاری گسترده شده‌اند. به عقیده کارشناسان و صاحب‌نظران اقتصادی، همین مسئله یکی از اصلی‌ترین دلایل کاهش رشد اقتصاد جهان و ریزش بازارهای بورسی در ماه‌های اخیر بوده است. هرچند که در فاز نخست توافق تجاری^۱، طرفین تا حد زیادی در مسیر کاهش تنش‌ها قرار گرفته‌اند اما مسیری طولانی تا پایان اختلافات باقی مانده است. تنها در سال جاری میلادی [۲۰۱۹] اقتصاد آمریکا در نتیجه جنگ تجاری با چین، ۱۳۴ میلیارد دلار خسارت دیده است و این خسارت، احتمالاً تا

۲- در فاز نخست توافق تجاری قرار است دو طرف از برنامه قبلی خود برای افزایش بیشتر تعرفه‌های وارداتی روی محصولات یکدیگر خودداری کنند و چین نیز میزان خرید محصولات کشاورزی از آمریکا را افزایش دهد. دولت آمریکا نیز متعهد شده است تا تعرفه بر روی واردات کالاهایی به ارزش ۱۲۰ میلیارد دلار از چین را از ۱۵ درصد فعلی به ۷.۵ درصد کاهش دهد. پایین‌ترین حال، هنوز ۲۵۰ میلیارد دلار از محصولات وارداتی چینی مشمول تعرفه ۲۵ درصدی خواهند بود.

متن پیش رو که برگرفته از مطلبی با عنوان «چه کسی برنده جنگ تجاری است؟»^۱ در ۱۶ دسامبر ۲۰۱۹، در پایگاه نشریه فارین افرز است که به جمع‌آوری نظرات شمار زیادی از کارشناسان اقتصاد ایالات متحده پیرامون جنگ تجاری آمریکا و چین، پرداخته و تمام جمع‌بندی را این چنین می‌توان به قلم آورد که نه ایالات متحده و نه چین، در جنگ تجاری پیروز نمی‌شوند. در هر صورت، واشنگتن و پکن نمی‌توانند به توافق برسند و اقتصاد جهانی وارد رکود اقتصادی می‌شود و باید گفت که این جنگ تجاری به اقتصاد ایالات متحده کمک نکرده است و آمریکا، دیگر ابرقدرت اقتصادی دنیا نخواهد بود. با این حال، می‌توان گفت که نیمی از این کارشناسان معتقدند که این جنگ تجاری

پایان سال آینده به ۳۱۶ میلیارد دلار خواهد رسید که معادل ۳/۰ درصد تا ۷/۰ درصد کل تولید ناخالص داخلی آمریکا خواهد بود.

یان شفرسون، کارشناس مسائل اقتصادی در مؤسسه «پانتئون مکرو اکونومیکس» گفت: «با وجود رسیدن به فاز نخست توافق، هنوز بسیاری از تعرفه‌ها به قوت خود باقی هستند و این مسئله، روی رشد بخش خرده‌فروشی، واردات و مصرف، تأثیر منفی خواهد گذاشت؛ بنابراین انتظار نداریم فاز نخست، چندان چیزی را عوض کند. بر همین مبنا، فارین افرز (نشریه تخصصی سیاست خارجی آمریکا) به سراغ متخصصان و اساتید مطرح اقتصاد آمریکا رفته و در قالب مصاحبه‌های عمیق و تخصصی از آن‌ها راجع به جنگ تجاری میان آمریکا و چین و نتایج این جنگ برای اقتصاد این دو کشور پرسیده است. در گزارش پیش رو به‌طور خلاصه برخی از مهم‌ترین بخش‌های این اظهارنظرها مرور می‌شود:

چاد باون^۷

ارشد انستیتوی اقتصاد
بین‌المللی پترسون

ما اطلاعاتی نداریم که بدانیم و نمی‌دانیم جنگ تجاری چگونه در درازمدت اثرگذار خواهد بود. سعی کنید گزینه‌های سیاسی را که در آینده برای دو کشور زیان‌آور است، بیابید.

مری لاولی^۸

استاد اقتصاد دانشکده شهروندی دانشگاه ماکسول و دانشگاه سیراکوز ما نمی‌دانیم که جنگ تجاری چقدر به هر اقتصادی آسیب می‌زند. با این حال، بیشتر موارد محصولاتی که از چین به ایالات متحده منتقل می‌شوند، از کارخانه‌های خارجی است. بعید نیست که در جنگ تجاری به شرکت‌های خارجی متعلق به چینی‌ها آسیب برسد.

7 - Chad Bown
8 - Mary Lovely

دنیل روزن^۵

استاد یار کمی دانشگاه کلمبیا چین به مراتب بیشتر متکی به تقاضای خارجی برای فعالیت اقتصادی است. همین، مهم‌ترین عامل تأثیر افزایش فشار نزولی بر سرمایه‌گذاری تجاری داخلی چین بوده است.

جارد برنشتاین^۶

همکار ارشد در مرکز اولیوت‌های بودجه و سیاست‌گذاری از آنجا که ایالات متحده در مقایسه با چین، اقتصادی نسبتاً بسته است، انتظار داریم جنگ تجاری برای اقتصادشان، سخت‌تر از اقتصاد ما باشد.

5 - Daniel Rosen
6 - Jared Bernstein

آنا کروگر^۳

استاد ارشد تحقیقات اقتصاد بین‌الملل در دانشکده مطالعات پیشرفته بین‌المللی، دانشگاه جان هاپکینز.

قبلاً اقتصاد چین کاملاً دولتی اداره می‌شد؛ اما از زمانی که این جنگ تجاری به وجود آمده است، در بسیاری از بخش‌ها که مربوط به اقتصاد آمریکا می‌شود، تحت اختیار و مصلحت موقعیت‌های ایجاد شده تصمیم‌گیری می‌شود.

جیسون فرمن^۴

استاد شیوه سیاست‌گذاری اقتصادی دانشکده هاروارد، ارشد دانشکده موسسه اقتصاد بین‌المللی پترسون و رئیس سابق شورای مشاوران اقتصادی ایالات متحده چین از جنگ تجاری آسیب‌های اقتصادی بیشتری را تحمل کرده است، اما احتمالاً ظرفیت سیاسی بیشتری برای مقاومت در برابر میزان مشخصی از خسارت‌ها در مقایسه با ایالات متحده خواهد داشت.

3 - Anne Krueger
4 - Jason Furman

امیلی بلانچارد^{۱۲}

دانشیار دانشکده بازرگانی تاک کالج دار تموث و پژوهشگر مرکز تحقیقات سیاست‌های اقتصادی هزینه‌های ژئوپلیتیکی جنگ تجاری، فراتر از هزینه‌های قابل توجه اقتصادی است. شواهد تا به امروز حاکی از آن است که دلارهای آمریکا و شهروندان این کشور، قیمت اقتصادی شدید را پرداخت کرده‌اند؛ اما من به هزینه‌های ژئوپلیتیکی از جمله آسیب‌پذیری‌های جدید در سیستم مشکوک هستم؛ که این هزینه‌ها بسیار بیشتر از هزینه‌های اقتصادی پیش‌آمده است. به همین دلیل، معتقدم ایالات متحده به دنبال از دست دادن چیزهای بیشتری از چین است.

12 - Emily Blanchard

تارا سینکلر^{۱۱}

دانشیار اقتصاد و امور بین‌الملل دانشگاه جورج واشنگتن جنگ تجاری به همه طرف آسیب رسانده و ارزیابی این‌که چه کسی بیشتر صدمه دیده است، در این مرحله دشوار است. برخی از جراحات ممکن است که سال‌ها بعد ظاهر شود. این، یک جنگ قابل اجتناب بود که زخم‌هایی به همراه داشت؛ زخم‌هایی که بر اثر خودزنی ایجاد شد. حال اینکه چه کسی بیشتر صدمه دیده است، واقعاً مسئله نیست، بلکه اینکه چقدر به ما آسیب رسیده، مهم است.

11 - Tara Sinclair

کیوجین^۹

دانشیار اقتصاد در دانشکده اقتصاد و علوم سیاسی لندن اندازه‌گیری هردو روش کوتاه‌مدت و بلندمدت دشوار است، اما من می‌گویم که آن‌ها هردو به اندازه هم صدمه دیده‌اند.

امریتا نارلیکار^{۱۰}

رئیس موسسه مطالعات جهانی و منطقه‌ای آلمان و استاد بین‌المللی روابط در دانشگاه هامبورگ این جنگ تجاری به اقتصاد ایالات متحده کمک نکرده است. این آمریکا دیگر اقتصاد اول و ابرقدرت دنیا نخواهد بود. شاخص‌ها در مورد مصرف‌کنندگان ایالات متحده و همچنین، بسیاری از تولیدکنندگان در بخش‌های مختلف منفی خواهد بود؛ این موضوع از نظر سیاست اقتصادی بسیار معنی دارد.

9 - Keyu Jin

10 - Amrita Narlikar

لینگ چن^{۱۵}

استادیار دانشکده مطالعات بین‌المللی پیشرفته دانشگاه جانز هاپکینز کاملاً موافقم. این جنگ تجاری تنها به دلایل تلافی جویانه به ایالات متحده آسیب رسانده و این آسیب‌ها، خیلی بالاتر از آسیب‌هایی بوده که به چین رسیده است. دلیل این امر آن است که جنگ تجاری به چهره ایالات متحده به عنوان رهبر نظم لیبرال آسیب زده است. در این اوضاع، فقط وضعیت چین بیشتر بهبود می‌یابد.

مایکل دی سوائین^{۱۷}

همکار ارشد کارنگی در زمینه صلح بین‌المللی

اندازه‌گیری اینکه کدام طرف در این تجارت بیشترین صدمه را دیده، تقریباً غیرممکن است. انفصال تدریجی، لطمات به برنامه‌ریزی و برنامه‌ریزی‌های تجاری، افت سفارش‌ها، آسیب به رشد GNP، جبران کمبود منابع و بازارها و... هر کدام قابل توجه است. میزان‌های مختلف و متفاوتی از خسارت در هر منطقه ایجاد می‌شود. شاید در این شرایط بهترین سؤالی که بتوان مطرح کرد، این باشد که وضعیت کدام طرف بهتر است؟

17 - Michael D. Swaine

پل تی. هاینل^{۱۳}

صاحب کرسی در مرکز کارنگی در دانشگاه تیسینگوا

نه ایالات متحده و نه چین، در جنگ تجاری پیروز نمی‌شوند. در هر صورت، واشنگتن و پکن نمی‌تواند به توافق برسند و اقتصاد جهانی وارد رکود اقتصادی می‌شود. ترامپ، مقامات دولت، متحدان و شرکای خود را در واشنگتن که برای کار با آن‌ها نیاز دارد از خود دور می‌کند. اکنون چین، اقتصاد شماره ۲ در جهان است.

سالواتوره بابونز^{۱۴}

پژوهشگر کمکی در مرکز مطالعات مستقل در سیدنی و دانشیار در دانشگاه سیدنی

عقل متعارف می‌گوید که هیچ‌کس در جنگ تجاری پیروز نمی‌شود، اگر یک تجارت گسترده داشته باشید، پویاترین اقتصاد را در جهان تجربه می‌کنید. شما نمی‌توانید منافع خود را از دست بدهید. در غیر این صورت، قوانین موجود به نفع حریف شما است.

13 - Paul T. Haenle
14 - Salvatore Babones

15 - Ling Chen
16 - Arvind Subramanian

کیمبرلی کلوسینگ^{۲۱}

استاد اقتصاد کالج ریچ

جنگ‌های تجاری به هر دو طرف آسیب می‌رساند. همان‌طور که منافع حاصل از تجارت آزاد، مبلغ صفر نیست، بلکه هزینه‌های آن نیز همین‌طور است. جنگ‌های تجاری، وضعیت هر دو کشور را بدتر می‌کند.

سوزان تورنتون^{۲۲}

مدرس دانشکده حقوق و همکار ارشد پل تاسی مرکز چین

اگرچه در این مرحله گفتن اینکه چه کسی بیشتر ضرر می‌کند، سخت است اما واضح است که هیچ‌کس «برنده نخواهد شد».

21 - Kimberly Clausing
22 - Susan Thornton

جورج مگنوس^{۱۹}

همکار تحقیقاتی در مرکز چین دانشگاه آکسفورد و دانشکده مطالعات شرقی و آفریقایی

هر دو طرف در حال پرداخت هزینه هستند؛ ایالات متحده به معنای واقعی کلمه از طریق قیمت‌های بالاتر و به‌طور عمده چین، از طریق ضربه به رشد و تأمین زنجیره‌ها؛ اما از نظر من، چین به‌عنوان کشور وابسته به واردات ایالات متحده و سایر فن‌آوری‌های خارجی آسیب‌پذیرتر است.

اندرو جی ناتان^{۲۰}

استاد علوم سیاسی در دانشگاه کلمبیا

صادرات جهانی چین تنها یک درصد کاهش یافته، در حالی که ایالات متحده جهانی با کاهش بالایی در تجارت مواجه شده است.

19 - George Magnus
20 - Andrew J. Nathan

یوکان هوانگ^{۱۸}

همکار ارشد برنامه آسیا در موسسه کارنگی

من با این سؤال «مخالفم»، زیرا به‌هیچ‌وجه برای ایالات متحده آشکار نشده که از تنش تجاری آسیب‌های بیشتری از چین داشته است. پاسخ سؤال واقعاً بستگی به افق زمانی دارد. آیا برای اندازه‌گیری میزان آسیب‌ها سود یا ضرر، صرفاً به مشاغل و شرکت‌های ذی‌ربط و عملکرد سهام آن‌ها نگاه می‌کنید؟ اگر بله، پس شرکت‌های آمریکایی عملکرد خوبی در این زمینه داشته‌اند.

18 - Yukon Huang

ماتیاس ماتییج^{۲۵}

همکار ارشد اروپا در شورای روابط خارجی و استادیار اقتصاد سیاسی بین‌المللی در دانشکده بین‌المللی دانشگاه جان هاپکینز

جاناتان هیلمن^{۲۶}

همکار ارشد و رئیس اقتصاد سیاسی و مدیر پروژه برقرار روابط آسیا در مرکز مطالعات استراتژیک و بین‌المللی هر دو طرف باختند؛ همان‌طور که مطالعات صندوق بین‌المللی پول نشان می‌دهد، چین از نظر اقتصادی بیشتر صدمه می‌بیند، اما این جنگ تجاری ثابت می‌کند که نه «خوب» است و نه برای ایالات متحده، «پیروزی آسان» است. کارگران آمریکایی به دلیل افزایش قیمت‌ها در ایالات متحده فقیرتر می‌شوند. یک استراتژی کارآمد برای پرداختن به چالش‌های واقعی وجود ندارد.

منبع

<https://www.foreignaffairs.com/ask-the-experts/2019-12-16/who-winning-trade-war>

جی سی د سوان^{۲۳}

مدرس اقتصاد در دانشگاه پرینستون درحالی‌که اقتصاد ایالات متحده به نسبت چین، کمتر متکی به تجارت است، بخش‌های خاص ایالات متحده از جمله کشاورزی صدمه دیده است و مصرف‌کنندگان ایالات متحده از ضرورت تأمین منابع بیشتر تحت تأثیر قرار می‌گیرند. ضربه به چین با این واقعیت کاهش می‌یابد.

آدام پوزن^{۲۴}

رئیس مؤسسه اقتصاد بین‌المللی پترسون

ایالات متحده از نظر موقعیت ممتاز خود در ترتیب جهانی و موقعیت‌های تجاری، چیزهای بیشتری برای از دست دادن دارد. ضررها برای او ماندگار خواهد بود.